

**Comisia cultură, educație,
cercetare, tineret, sport și mass-media**

**Către
Comisia cultură, educație, cercetare,
tineret, sport și mass-media**

AMENDAMENT

**la proiectul de lege pentru aprobarea Registrului arheologic
național și modificarea unor acte normative**

Nr. 71 din 06.03.2024

În conformitate cu art. 59 din Legea 797/1996 privind aprobarea Regulamentului Parlamentului, în urma analizei proiectului de lege pentru aprobarea Registrului arheologic național și modificarea unor acte normative (nr. 71 din 06.04.2024), înaintez următorul amendament.

Art. II al proiectului de lege se completează cu următoarele modificări:
**„Prt.1 Capitolul „Zona de Centru” se completează cu următorul
conținut:**

1) la compartimentul „Raionul Anenii Noi” se completează cu următorul text: „ , 152 poziția Telița, Tumuli 4, 153 poziția Todirești I, Așezare, 154 poziția Todirești II, Așezare, 157 poziția Todirești, Tumuli 7, 158 poziția Troița Nouă, Așezare, 152 poziția Țințăreni, Așezare, 153 poziția Țințăreni, Tumuli 11, 156 poziția Varnița Nouă, Tumuli 2 *(modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă)*”;

2) la compartimentul „Raionul Călărași” se completează cu următorul text: „ , 158 poziția Călărași I, Așezare, 159 poziția Călărași II, Așezare,” *(modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă)*”;

3) la compartimentul „Raionul Criuleni” se completează cu următorul text:

„pozițiile: , 288, 360,” *(modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă)*;

la poziția 292 Cruglic, Monument în memoria consătenilor căzuți în 1941-1945, la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Ist.” *(modificare pentru textul proiectului în limba română)*;

la poziția 344 (poziția Ohrincea, Cimitirul), la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Ist.” *(modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă)*”;

4) la compartimentul „Raionul Dubăsari”: „textul „224,” se substituie cu textul: „424,” (*modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă*);

5) la compartimentul „Raionul Grigoriopol” se completează cu poziția: „ , 512,” (*modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă*);

6) la compartimentul „Raionul Hâncești” se completează cu poziția: „ , 652,” (*modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă*);

7) la compartimentul „Raionul Ialoveni” se completează cu următorul text: „ , 695,” (*modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă*);

la poziția 694 Costești, Biserica „Sf. Nicolae”, la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Arhit.” (*modificare pentru textul proiectului în limba română*);

la poziția 704 Dănceni, Biserica „Intrarea în Templu a Maicii Domnului”, la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Arhit.” (*modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă*);

8) la compartimentul „Raionul Nisporeni” se completează cu următorul text: „la poziția 885 Grozești, Biserica „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril”, la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Arhit.” (*modificare pentru textul proiectului în limba română*);

la poziția 923 Șișcani, Biserica „Înălțarea Domnului”, la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Arhit.” (*modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă*);

9) la compartimentul „Raionul Orhei” se completează cu următorul text: „ , 1093, 1094, 1121,” (*modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă*);

la poziția 1126 Isacova, Biserica „Sf. Nicolae”, la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Arhit.” (*modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă*);

la compartimentul „Raionul Orhei” a proiectului de lege în limba rusă se completează cu următorul text:

„la poziția 1150 Jora de Jos, Biserica Sf. Arhanghel Mihail, la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Arhit.”;

la poziția 1152 Jora de Jos, Monument la mormântul ostașilor (81), căzuți în 1944 și consătenilor căzuți în război 1941-1945, la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Ist.”;

„la poziția 1167 (Lopatna, Biserica „Sf. Dumitru”), la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Arhit.” (*modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă*);

10) la compartimentul „Raionul Slobozia” textul proiectului în limba rusă se completează cu următorul conținut:

„la poziția 1272 Clobozia, Biserica Sf. Arhanghel Mihail, la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Arhit.””;

11) la compartimentul „Raionul Strășeni” se completează cu următorul text: „la poziția 1358 Căpriană, Biserica „Sf. Treime”, la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Arhit.” (*modificare pentru textul proiectului în limba română*)”;

12) la compartimentul „Raionul Telenești” se completează cu următorul text: „ , 1538 poziția Nucăreni, Tumuli 4, 1540, (*modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă*)”;

13) la compartimentul „Raionul Ungheni” se completează cu următorul text: „1625 poziția Floreni, Tumuli 2, 1669 Sinești, Așezare (*modificare pentru textul proiectului în limba română*)”;

14) la compartimentul „Municipiul Chișinău” se modifică textul integral, după cum urmează:

- *textul proiectului în limba română se substituie cu următorul text:*

„pozițiile: 3-11, 321, 322, 326-340, 342-345 se exclud;

la subcompartimentul „Orașul Ciorescu” pozițiile: 389, 390, 393 se exclud;

la subcompartimentul „Orașul Durlești” pozițiile: 394, 397, 398 se exclud;

subcompartimentul „Orașul Vatra” cu pozițiile 400, 401 se exclud;

la subcompartimentul „Orașul Vadul lui Vodă” pozițiile: 402, 404, 405, 406 se exclud;

la subcompartimentul „Satul Cruzești” poziția 410 se exclude;

la subcompartimentul „Orașul Sîngera”, pozițiile 411- 413 se exclud;

la poziția 414 (Sîngera, Biserica „Adormirea Maicii Domnului”. Pictură murală), la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Arhit., Artă; pozițiile: 416-419 se exclud”;

- *textul proiectului în limba rusă se substituie cu următorul text:* „pozițiile: 3-11, 321, 322, 326-340, 342-345 se exclud;

înaintea poziției 389 Ciorescu (în lit. Cricova) se include un rând cu denumirea subcompartimentului - „Orașul Ciorescu” și pozițiile: 389, 390, 393 se exclud;

la subcompartimentul „Orașul Durlești” pozițiile: 394, 397, 398 se exclud;

pozițiile 400, 401 Vatra se exclud;

înaintea poziției 402 Vadul lui Vodă, se include un rând cu denumirea subcompartimentului - „Orașul Vadul lui Vodă” și pozițiile 402, 404, 405, 406 se exclud;

înaintea poziției 407 Condița, se include un rând cu denumirea subcompartimentului - „Satul Condița”;

înaintea poziției 409 Cruzești, se include un rând cu denumirea subcompartimentului - „Satul Cruzești” și poziția 410 se exclude;

la subcompartimentul „Orașul Sîngera”, pozițiile: 411- 413 se exclud; la poziția 414 (Sîngera, Biserica “Adormirea Maicii Domnului”. Pictură murală), la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Arhit., Artă”; pozițiile: 416-419 se exclud”;

16) la compartimentul „Municipiul Bender” se completează cu textul: „ 33 Homotianovca”.

Pct.2 la Capitolul „Zona de Nord” se completează cu următorul conținut:

1) la compartimentul „Raionul Briceni” se completează cu următorul text: „la poziția 70 Corjeuți, Conacul Krupenski, la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Arhit.” *(modificare pentru textul proiectului în limba română)*;

la poziția 165 (Șirăuți, Monument în memoria a 60 consăteni căzuți în război (1941-1945), la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Ist.” *(modificare pentru textul proiectului în limba română)*;

poziția 133 nu se exclude *(modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă)*”;

2) la compartimentul „Raionul Camenca” se completează cu următoarele poziții: „ , 269, 311, *(modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă)*”;

3) la compartimentul „Raionul Dondușeni” se completează cu următorul text: „la poziția 468 (Rudi, Biserica “Sf. Treime”), la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Arhit.” *(modificare pentru textul proiectului în limba română)*;

, 519, *(modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă)*”;

5) la compartimentul „Raionul Edineț” se completează cu poziția: „ , 942, *(modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă)*;

pozițiile 677 și 876 nu se exclud *(modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă)*”;

6) la compartimentul „Raionul Fălești” se completează cu următorul text: „la poziția 1176 (Năvîrneț, Biserica “Sf. Nicolae cu clopotnița”), la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Arhit.” *(modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă)*;

poziția 1063 nu se exclude, deoarece a fost exclusă prin HP nr.409/2023 *(modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă)*;

poziția 1073 se exclude *(modificare pentru textul proiectului în limba rusă)*”;

7) la compartimentul „Raionul Florești” se completează cu următorul text:

„la poziția 1338, Frumușica Nouă, Mormântul ostașului căzut în război, la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Ist.” (modificare pentru textul proiectului în limba rusă);

poziția 1341 nu se exclude (modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă);

poziția 1352 nu se exclude (modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă);

se completează cu poziția: , 1353, (modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă);

8) la compartimentul „Raionul Glodeni”: „poziția 1531 nu se exclude (modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă);

9) la compartimentul „Raionul Ocnița”:

„poziția 1752 nu se exclude (modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă);

se completează cu următorul text: , 1758 poziția Mereșeuca VII, Așezare și 1758 poziția Mihălășeni IV, Așezarea Ocnița,” (modificare pentru textul proiectului în limba română);

10) la compartimentul „Raionul Rezina” se completează cu următorul text:

„poziția 1868 se exclude (modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă);

la poziția 1869 (Echimăuți, Monument în memoria a 95 consăteni căzuți în 1941-1945), la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Ist.” (modificare pentru textul proiectului în limba română);

poziția 1907 nu se exclude (modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă);

11) la compartimentul „Raionul Rîbnița” se completează cu următorul text: „, 1980 poziția Beloci, Așezare,” (modificare pentru textul proiectului în limba română);

la poziția 2046 (Stroiești, Moara de apă), la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Arhit.” (modificare pentru textul proiectului în limba română);

12) la compartimentul „Raionul Rîșcani” se completează cu următorul text:

„la poziția 2107 Druța, Biserica, la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Arhit.” (modificare pentru textul proiectului în limba română);

, 2125 Gălășeni, Tumuli 5 (modificare pentru textul proiectului în limba română);

, 2208 Pociumbeni, Tumuli 2, (modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă);

13) la compartimentul „Raionul Sîngerei” se completează cu următorul text:

„ , 2319 poziția Biliceniei Vechi XII, Stațiune, 2323 poziția Bocancea-Schit, Tumul, 2323 poziția Brejeni III, Stațiune, 2319 poziția Chișcăreni VII, Așezare, 2371 poziția Copăcenii II, Așezare, 2468 poziția Iezărenii Vechi II Așezare, 2468 poziția Mărinești III, Așezare *(modificare pentru textul proiectului în limba română)*;

la poziția 2529 (Răzălăi, Conac), la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Arhit.” *(modificare pentru textul proiectului în limba română)*;

la poziția 2547 (Sloveanca, Conacul cu parc al lui Dombas), la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Arhit.” *(modificare pentru textul proiectului în limba română)*;

14) la compartimentul „Raionul Soroca” se completează cu următorul text:

„ , 2614 poziția Bădiceni I, Stațiune, 2615 poziția Bădiceni II, Așezare, *(modificare pentru textul proiectului în limba română)*;

la poziția 2749 Rublenița, Monument în memoria a 93 consăteni căzuți în 1941-1945), la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Ist.” *(modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă)*;

poziția 2703 nu se exclude; textul „2703” se va substitui cu textul 2705” *(modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă)*;

15) la compartimentul „Raionul Șoldănești” se completează cu următorul text:

„la poziția 2833 Șoldănești, Biserica “Sf. Arhanghel Mihail”, la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Arhit.” *(modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă)*;

pozițiile 2969 și 2970 nu se exclud *(modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă)*;

Pct. 3 la Capitolul „Zona de Sud” se completează cu următorul conținut:

1) la compartimentul „Raionul Basarabeasca” se completează cu următorul text: „la poziția 16 (Chiriet-Lunga, Biserica “Sf. Nicolae”), la coloana Gen, textul „Arheol.” se substituie cu textul „Arhit.” *(modificare pentru textul proiectului în limba română)*;

4) la compartimentul „Raionul Căușeni” se completează cu următoarea poziție: „ , 139, *(modificare pentru textul proiectului în limba română și limba rusă)*;

Notă de argumentare: Prin prezentul amendament, articolul II din proiectul de lege a fost rectificat după cum urmează:

- a fost efectuată completarea textului cu pozițiile omise sau incluse greșit în urma unor erori tehnice ;

- s-au efectuat precizări privind pozițiile ce se repetă în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat sau sunt clasificate greșit după gen, spre exemplu, situri arheologice clasificate ca monumente de arhitectură sau de istorie/comemorative de război. Precizările constau în completarea pozițiilor cu textul ce indică localizarea administrativă și tipul sitului arheologic;

- s-au rectificat erorile, cum ar fi clasificarea monumentelor de arhitectură sau istorie drept situri arheologice, pentru a evita eventuala excludere a acestora și a asigura corectitudinea clasificării după gen a monumentelor care rămân în continuare în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat.

Totodată, în rezultatul comparării textului Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat în limba română și limba rusă (legis.md) au fost identificate divergențe de text. Prin prezentul amendament se propun corectări de text de rigoare.

La anexa proiectului de lege – *Registrul arheologic național* s-au efectuat corectări ale greșelilor tehnice, precizări privind datarea siturilor arheologice și denumirea acestora. În aceeași ordine de idei, siturile omise în Registrul arheologic național au fost reincluse în urma reorganizării acestuia pe regiuni.

Liliana NICOLAESCU-ONOFREI

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

Digitally signed by Nicolaescu-Onofrei Liliana
Date: 2024.05.30 15:19:54 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

